

25.09.2019

Asia/26

§ 275

Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattoreiden ja lasten- vaunujen yhtäläisestä kohtelusta joukkoliikenteessä

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että rollaattoreiden ja lastenvaunujen kanssa matkustaminen HSL:n järjestämässä joukkoliikenteessä tulisi selvittää samassa yhteydessä ja ratkaista yhdenvertaista kohtelua noudattaen.

HSL:n matkaehtojen mukaan rollaattorilla kulkevat voivat mennä bussiin keskiovesta eikä matkakorttia tai HSL-sovelluksen lippunäyttöä tarvitse näyttää kortinlukijalle tai kuljettajalle. Jos rollaattorilla kulkevan matkustajan ei ole ollut mahdollista hankkia lippua, ei tarkastustilanteessa peritä tarkastusmaksua, vaan tarkastaja auttaa lipun hankinnassa. Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena.

Helsingin kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen. Kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL

myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä.

Tausta

HSL valmisteli yhteistyössä kuntien kanssa huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmän. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi (11.5.2015 § 518) lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Helsingin kaupungilla ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Erityisryhmien alennus- ja vapaalippujen myöntämisperusteet olivat muotoutuneet pääosin yli 30 vuotta sitten. Alennus- ja vapaalippujen käyttöön ottamisen perusteena on ollut joukkoliikenteen käytön vaikeus, erityisesti kaluston esteellisyys sekä lippujärjestelmän esteellisyys eli lipun leimaamisen vaikeus. Esteettömyys on kohentunut merkittävästi ja tämä peruste alennuslipuille on häviämässä sitä mukaa kuin joukkoliikenteessä käytettävä kalusto ja maksulaitteet tulevat esteettömiksi.

Oikeus maksuttomiin joukkoliikennematkoihin lastenvaunujen kanssa liikkuville on käytäntö ajalta, jolloin lippuja ostettiin bussin kuljettajalta tai etuoven läheisyydessä olevalta kortinlukijalta, eikä vaunuja voinut turvallisuussyistä jättää yksin keskisillalle lipunoston ajaksi. Lippujärjestelmien uudistusten myötä kuljettajamyynti on vähentynyt huomattavasti ja se on nykyisin noin prosentti kokonaisymyynnistä. Suurin osa matkustaa etukäteen ostetulla lipulla ja kulkuneuvon keskisillalla olevista kortinlukijoista. Lähes 70 % HSL:n matkoista tehdään jo avorahastuksen piirissä olevissa liikennemuodoissa, joissa kortinlukijat löytyvät myös keskiovilta (juna, metro, raitiovaunu ja runkolinjabusset).

HSL ehdotti vuonna 2015, että oikeus matkustaa ilman lippua lastenvaunujen kanssa rajataan vain niihin busseihin, joissa lipun ostamiseen on mahdollisuus vain kuljettajalta tai liikennevälineen etuoven yhteydessä olevalta kortinlukijalta. Tuolloin jäsenkunnista Kauniainen, Kerava ja Sipoo kannattivat HSL:n esitystä mutta Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kirkkonummi halusivat säilyttää edun kaikissa liikennemuodoissa.

Lipun ostaminen etukäteen tai kulkuoven yhteydessä on pääsääntöisesti mahdollista HSL:n joukkoliikenteessä. Silloin kun tämä ei ole mahdollista, niin rollaattoria käyttävälle ei määrätä tarkastusmaksua. Turvallisuuteen liittyvää perustetta maksuttomuuteen ei ole.

Esittelijän kannanotto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

25.09.2019

Esittelijä ei ole ottanut kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta rollaattorin käyttäjien maksuttomasta matkustamisesta lausuntoesitykseen. Rollaattorilla liikkuvien liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat on otettu huomioon HSL:n matkaehdoissa eikä turvallisuuteen liittyvää perustetta maksuttomuudelle ole.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 621

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard:

25.09.2019

Poistetaan perustelujen 2. kappale "Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausuntoihin ja toteaa, että rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä."

Perustelujen kappaleen 3 loppuun lisäys: "Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena."

Poistetaan perustelujen kappale 4 "HSL katsoo, että nykyisen tariffijärjestelmän ja ohjeistuksen puitteissa ei ole perusteita laajentaa maksutomuutta rollaattoria käyttäviin asiakkaisiin. HSL ilmoitti jatkossakin kehittävänsä lipunmyyntiä siten, että lippujen hankinta helpottuu entisestään." ja lisätään tilalle: "Helsingin kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen. Kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 18.06.2019 § 352

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyvät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä.

Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rollaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.

Kannattaja: Laura Rissanen

Anni Sinnemäen ja Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rollaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin

25.09.2019

mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.
Ei-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 5

Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 1

Risto Rautava

Äänestyksessä Heinäluoman ehdotus voitti äänin 7-5 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 6

Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen äänin 7-0 (6 tyhjää).

11.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi